Επιμέλεια: Τσακμάκης Χρήστος, Οικονομολόγος MSc - Εκπαιδευτικός

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

Α.1

α. Λάθος

β. Λάθος

γ. Σωστό

δ. Σωστό

ε. Σωστό

Α2. β

Α3. α

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

Β.1 α) Η φάση της κρίσης

Η τάση για αύξηση των τιμών είναι πιο έντονη, καθώς η οικονομία πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης. Αρχίζουν τώρα να εμφανίζονται «στενότητες», δηλ. ελλείψεις, αρχικά σε ορισμένες κατηγορίες εξειδικευμένης εργασίας και αργότερα σε εργατικό δυναμικό γενικά. Η αύξηση της παραγωγής γίνεται δυσκολότερη, το κόστος αυξάνεται και η αύξηση των τιμών γενικεύεται. Η οικονομία βρίσκεται στην κορυφή του κύκλου, δηλαδή στο τελευταίο στάδιο της ανοδικής της πορείας. Σε αυτό το στάδιο η οικονομία είναι πιο ευαίσθητη και περισσότερο ευάλωτη στους διάφορους παράγοντες που μπορούν να ανακόψουν την ανοδική πορεία της. Αν αυτό συμβεί, τότε επέρχεται κρίση, η οικονομία έχει ξεπεράσει το ανώτατο σημείο και εισέρχεται στη φάση της καθόδου.

β) Η φάση της καθόδου

Τα φαινόμενα που παρατηρούνται στη φάση της καθόδου είναι τα αντίθετα απ' αυτά που συναντάμε στην ανοδική πορεία της οικονομίας: μείωση της κατανάλωσης, στασιμότητα ή μείωση των επενδύσεων, μείωση του εισοδήματος και της απασχόλησης. Οι κύκλοι διαφέρουν τόσο ως προς τη διάρκειά τους όσο και ως προς την έκταση των φαινομένων που παρατηρούνται. Έτσι, άλλες φορές η φάση της καθόδου τελειώνει γρήγορα, οπότε η οικονομία ξαναρχίζει την ανοδική πορεία σχετικά ανώδυνα, και άλλες φορές οδηγεί σε παρατεταμένη ύφεση.

agonacademy.gr

γ) Οι οικονομολόγοι ανάπτυξαν διάφορες θεωρίες στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν το φαινόμενο των οικονομικών διακυμάνσεων. Άλλες θεωρίες εντοπίζουν τη γενεσιουργό αιτία σε εξωτερικούς παράγοντες, όπως οι εφευρέσεις με τεχνολογικές και οικονομικές εφαρμογές ή οι πόλεμοι και άλλα πολιτικά και τυχαία συμβάντα. Ορισμένες θεωρίες τονίζουν παράγοντες που προέρχονται μέσα από το ίδιο το οικονομικό σύστημα. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι θεωρίες που θεωρούν τον κύκλο καθαρά νομισματικό φαινόμενο, δηλαδή αποτέλεσμα της κακής διαχείρισης της προσφοράς χρήματος από τις νομισματικές αρχές, όπως επίσης και οι θεωρίες της υποκατανάλωσης ή υπερεπένδυσης. Το κλειδί για την κατανόηση των οικονομικών κύκλων είναι η εξέλιξη του ποσοστού του κέρδους, από το οποίο εξαρτάται η επενδυτική δραστηριότητα των επιχειρήσεων.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1 Επειδή στο συνδυασμό Α όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές χρησιμοποιούνται στην παραγωγή του αγαθού Χ, σημαίνει ότι $\Psi_A = 0$.

(Ε→Δ) $KE_{X\to\Psi} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \rightarrow 1 = \frac{100-\Psi\Delta}{10-0} \leftrightarrow \Psi_\Delta = 90$

(Δ→Γ) $KE_{X\to\Psi} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \rightarrow 2 = \frac{90-\Psi\Gamma}{25-10} \leftrightarrow \Psi_\Gamma = 60$

(Γ→Β) $KE_{X\to\Psi} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \rightarrow 2{,}5 = \frac{60-\Psi B}{45-25} \leftrightarrow \Psi_B = 10$

(Β→Α) $KE_{X\to\Psi} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \rightarrow 5 = \frac{10-0}{XA-45} \leftrightarrow X_A = 47$

Ο συμπληρωμένος πίνακας έχει ως εξής:

	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Χ	**Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ**	**Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους Ψ (KE_X)**
Α	**47**	**0**	
			5
Β	45	**10**	
			2,5
Γ	25	**60**	
			2
Δ	10	**90**	
			1
Ε	**0**	100	

eonacademy.gr

Γ.2 Οι τελευταίες 25 μονάδες του Χ αντιστοιχούν σε 47-25 = 22 μονάδες προϊόντος. Υπολογίζουμε τη μέγιστη ποσότητα του αγαθού Ψ όταν παράγονται 22 μονάδες του αγαθού Χ.

	Χ	Ψ
Γ	25	60
Γ’	22	$\Psi_{\Gamma'}$
Δ	10	90

(Γ’→Δ) $KE_{X\to\Psi} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \rightarrow 2 = \frac{90-\Psi\Gamma'}{22-10} \leftrightarrow \Psi_{\Gamma'} = 66$

Άρα για να παραχθούν οι τελευταίες 25 μονάδες του αγαθού Χ, πρέπει να θυσιαστούν 66 – 0 = **66 μονάδες του αγαθού Ψ.**

Γ.3 Υπολογίζουμε αρχικά τη μέγιστη ποσότητα του αγαθού Χ για Ψ = 70.

	Χ	Ψ
Γ	25	60
Γ’	$X_{\Gamma'}$	70
Δ	10	90

(Γ’→Δ) $KE_{X\to\Psi} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \rightarrow 2 = \frac{90-70}{X\Gamma'-10} \leftrightarrow X_{\Gamma'} = 20$

Η μείωση του αγαθού Ψ κατά 80% θα γίνει: $70 - \frac{80}{100} * 70 = 14$
Υπολογίζουμε ομοίως τη μέγιστη ποσότητα του αγαθού Χ για Ψ = 14.

	Χ	Ψ
Β	45	10
Β’	$X_{B'}$	14
Γ	25	60

(Β’→Γ) $KE_{X\to\Psi} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \rightarrow 2{,}5 = \frac{60-14}{XB'-25} \leftrightarrow X_{B'} = 43{,}4$

Συνεπώς, η μεταβολή στην παραγόμενη ποσότητα του αγαθού Χ θα είναι: 43,4 – 20 = **23,4 μονάδες.**

Γ.4 Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους του αγαθού Ψ είναι αυξανόμενο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συντελεστές παραγωγής δεν είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή των δύο αγαθών.
Καθώς αυξάνεται η παραγωγή του αγαθού Χ (από τον συνδυασμό Ε προς τον συνδυασμό Α), αποσπώνται από την παραγωγή του αγαθού Ψ συντελεστές που είναι όλο και λιγότερο κατάλληλοι για την παραγωγή του Χ. Απαιτούνται, δηλαδή, ολοένα και περισσότερες μονάδες από το Ψ για την παραγωγή κάθε επιπλέον μονάδας του αγαθού Χ, πράγμα που σημαίνει αυξανόμενο κόστος ευκαιρίας.

econacademy.gr

Γ.5 α. Η εισροή εργατικού δυναμικού από το εξωτερικό θα μετατοπίσει την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας προς τα δεξιά (ακόμα και αν παραμείνει ανενεργό) γιατί θα αυξηθούν οι διαθέσιμοι παραγωγικοί συντελεστές και θα βελτιωθούν οι παραγωγικές δυνατότητες της οικονομίας.
β. Επειδή το εργατικό δυναμικό θα παραμείνει άνεργο, αυτό σημαίνει ότι η οικονομία θα παράγει έναν εφικτό συνδυασμό καθώς είτε θα εμφανιστεί υποαπασχόληση (ανεργία), είτε η πιθανή υφιστάμενη υποαπασχόληση θα αυξηθεί.

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Δ.1 Για να σχεδιαστεί η ατομική καμπύλη προσφοράς, θα πρέπει να μεταβάλλεται η τιμή ενώ οι υπόλοιποι προσδιοριστικοί παράγοντες προσφοράς να παραμένουν σταθεροί. Στην προκειμένη περίπτωση θα πρέπει η αμοιβή της εργασίας (w) να παραμένει σταθερή, οπότε προκύπτουν **δύο ατομικές καμπύλες προσφοράς**: η μια διέρχεται από τα σημεία Α και Δ (όπου w = 1.500 χρηματικές μονάδες) και η δεύτερη από τα σημεία Β, Γ, και Ε (όπου w = 1.200 χρηματικές μονάδες).

Παρατήρηση: τον αριθμό των επιχειρήσεων δε θα τον λάβουμε υπόψη διότι ζητείται η ατομική καμπύλη προσφοράς. Ο αριθμός των επιχειρήσεων αφορά μόνο την αγοραία καμπύλη προσφοράς. Αν ζητούσε κάτι τέτοιο, τότε θα μπορούσαμε να προσδιορίσουμε μόνο μια καμπύλη προσφοράς που θα διερχόταν από τα σημεία Β, Γ, και Ε.

Δ.2 Επειδή η συνάρτηση προσφοράς είναι γραμμική, έχει τύπο Qs = γ + δP.
Αρχικά υπολογίζουμε τη μια συνάρτηση (για w = 1.500) η οποία διέρχεται από τα σημεία Α και Δ.
Λύνοντας σύστημα δύο εξισώσεων με δύο αγνώστους προκύπτει:
Α: 120 = γ + 20P
Δ: 250 = γ + 80P
Άρα η συνάρτηση προσφοράς είναι **Qs = 76,7 + 2,17P**

Ομοίως υπολογίζουμε τη συνάρτηση (για w = 1.200) η οποία διέρχεται από τα σημεία Β, Γ.
Λύνοντας σύστημα δύο εξισώσεων με δύο αγνώστους προκύπτει:
Β: 140 = γ + 20P
Γ: 180 = γ + 40P
Άρα η συνάρτηση προσφοράς είναι **Qs = 100 + 2P**

Δ.3 Για να υπολογίσουμε την ελαστικότητα προσφοράς καθώς η τιμή αυξάνεται θα εφαρμόσουμε τον αντίστοιχο τύπο στα ίδια σημεία όπου υπολογίσαμε τις αντίστοιχες συναρτήσεις προσφοράς.

(Α→Δ) $Es = \frac{\Delta Q}{\Delta P} * \frac{P}{Qs} = \frac{250-120}{80-20} * \frac{20}{120}$ **≈ 0,36**
(Β→Γ) $Es = \frac{\Delta Q}{\Delta P} * \frac{P}{Qs} = \frac{180-140}{40-20} * \frac{20}{140}$ **≈ 0,29**
(Γ→Ε) $Es = \frac{\Delta Q}{\Delta P} * \frac{P}{Qs} = \frac{260-180}{80-40} * \frac{40}{180}$ **≈ 0,44**
(Β→Ε) $Es = \frac{\Delta Q}{\Delta P} * \frac{P}{Qs} = \frac{260-140}{80-20} * \frac{20}{140}$ **≈ 0,29**

Σε όλες τις περιπτώσεις **η προσφορά είναι ανελαστική** διότι Es < 1.

Δ.4 Γνωρίζουμε ότι στην ευθύγραμμη καμπύλη ζήτησης η συνολική δαπάνη μεγιστοποιείται το μέσο του ευθύγραμμου τμήματος της. Αφού δίνεται η $Q_D = 600 – 6P$, τα σημεία τομείς με τους άξονες θα είναι P = 100

econacademy.gr

και $Q_D = 600$. Άρα το μέσο Μ θα έχει συντεταγμένες $P_M = 50$ και $Q_{DM} = 300$.
Συνεπώς, η μέγιστη συνολική δαπάνη των καταναλωτών θα είναι ίση με **$ΣΔ_{MAX}$** = $P_M * Q_{DM} = 50 * 300$ = **15.000 χρηματικές μονάδες**.

Δ.5 Για P = 60 → $Q_D = 600 – 6*60 = 240$
Μπορούμε να δούμε συγκεντρωτικά τα δεδομένα της εκφώνησης στον παρακάτω πίνακα.

P	**Q_D**	**Y**
60	240	2.000
		+10% ↓
60	336	

$\Delta Q\% = \frac{\Delta Q}{Q} * 100 = \frac{336-240}{240} * 100 = 40\%$

Υπολογίζουμε την εισοδηματική ελαστικότητα καθώς το εισόδημα αυξάνεται και προκύπτει ότι
E_Y = $\frac{\Delta Q\%}{\Delta Y\%} = \frac{40\%}{10\%}$ = **4**. Άρα το αγαθό είναι **κανονικό** διότι $E_Y > 0$.

econacademy.gr